ΟΔΗΓΙΑ 2001/84/ΕΚ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

της 27ης Σεπτεμβρίου 2001

σχετικά με το δικαίωμα παρακολούθησης υπέρ του δημιουργού ενός πρωτότυπου έργου τέχνης

ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, και ιδίως το άρθρο 95,

την πρόταση της Επιτροπής [1],

τη γνώμη της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής [2],

Αποφασίζοντας με τη διαδικασία του άρθρου 251 της συνθήκης [3], υπό το πρίσμα του κοινού σχεδίου που εγκρίθηκε από την επιτροπή συνδιαλλαγής στις 6 Ιουνίου 2001,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

(1) Στον τομέα της πνευματικής ιδιοκτησίας, το δικαίωμα παρακολούθησης είναι το ανεκχώρητο και αναπαλλοτρίωτο δικαίωμα του δημιουργού ενός πρωτότυπου έργου εικαστικών τεχνών να αποκομίσει οικονομικό όφελος από κάθε διαδοχική μεταπώληση του έργου.

(2) Το δικαίωμα παρακολούθησης αποτελεί δικαίωμα παραγωγικού χαρακτήρα, το οποίο επιτρέπει στο δημιουργό-καλλιτέχνη να εισπράττει αμοιβή από τις διαδοχικές μεταβιβάσεις του έργου. Αντικείμενο του δικαιώματος παρακολούθησης είναι το υλικό αντικείμενο, δηλαδή το υπόστρωμα στο οποίο ενσωματώνεται το προστατευόμενο έργο.

(3) Στόχος του δικαιώματος παρακολούθησης είναι να εξασφαλίσει στους δημιουργούς έργων εικαστικών τεχνών μερίδιο στην οικονομική επιτυχία των πρωτοτύπων έργων τους. Το δικαίωμα αυτό αποσκοπεί στην αποκατάσταση της ισορροπίας μεταξύ αφενός της οικονομικής κατάστασης των δημιουργών των έργων εικαστικών τεχνών και αφετέρου εκείνης των άλλων δημιουργών που επωφελούνται από τις διαδοχικές εκμεταλλεύσεις των έργων τους.

(4) Το δικαίωμα παρακολούθησης αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα του δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας και συνιστά ουσιαστικό προνόμιο για τους δημιουργούς. Η επιβολή ενός τέτοιου δικαιώματος στο σύνολο των κρατών μελών ανταποκρίνεται στην αναγκαιότητα να διασφαλισθεί ένα επαρκές και ομοιόμορφο επίπεδο προστασίας για τους καλλιτέχνες.

(5) Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 151 παράγραφος 4 της συνθήκης, η Κοινότητα οφείλει να λαμβάνει υπόψη της τις πολιτιστικές πτυχές όταν αναλαμβάνει δράση δυνάμει άλλων διατάξεων της συνθήκης.

(6) Η σύμβαση της Βέρνης για την προστασία των λογοτεχνικών και καλλιτεχνικών έργων προβλέπει ότι το δικαίωμα παρακολούθησης μπορεί να προβληθεί μόνον εφόσον τούτο προβλέπεται από την εθνική νομοθεσία του δημιουργού. Κατά συνέπεια, το δικαίωμα παρακολούθησης είναι προαιρετικό και υπόκειται στον κανόνα της αμοιβαιότητας. Εκ της νομολογίας του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων σχετικά με την εφαρμογή της αρχής της απαγόρευσης των διακρίσεων που προβλέπεται στο άρθρο 12 της συνθήκης, όπως αυτή διευκρινίστηκε με την απόφαση της 20ής Οκτωβρίου 1993 στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-92/92 και C-326/92, Phill Collins και λοιποί [4], προκύπτει ότι δεν μπορεί να γίνεται επίκληση των εθνικών διατάξεων που περιλαμβάνουν ρήτρες αμοιβαιότητας προκειμένου να μην αναγνωρίζονται σε υπηκόους άλλων κρατών μελών τα δικαιώματα που προβλέπονται υπέρ των ημεδαπών δημιουργών. Η εφαρμογή τέτοιων ρητρών στο κοινοτικό πλαίσιο αντίκειται στην αρχή της ίσης μεταχείρισης που απορρέει από την απαγόρευση κάθε διάκρισης λόγω ιθαγενείας.

(7) Η διαδικασία διεθνοποίησης της κοινοτικής αγοράς έργων νεώτερης και σύγχρονης τέχνης, η οποία επιταχύνεται λόγω των επιδράσεων της νέας οικονομίας, μέσα σε ένα ρυθμιστικό πλαίσιο στο οποίο λίγα κράτη έξω από την Ευρωπαϊκή Ένωση αναγνωρίζουν το δικαίωμα παρακολούθησης, καθιστά απαραίτητο το να αρχίσει η Ευρωπαϊκή Κοινότητα, στο πλαίσιο της εξωτερικής της πολιτικής, διαπραγματεύσεις, προκειμένου να καταστεί υποχρεωτικό το άρθρο 14β της σύμβασης της Βέρνης.

(8) Η ύπαρξη αυτής της διεθνούς αγοράς, σε συνδυασμό με την ανυπαρξία του δικαιώματος παρακολούθησης σε διάφορα κράτη μέλη και την ανομοιογένεια των εθνικών καθεστώτων τα οποία αναγνωρίζουν το δικαίωμα αυτό, καθιστά απαραίτητη τη θέσπιση διατάξεων μεταβατικού χαρακτήρα, τόσο σε σχέση με την έναρξη ισχύος όσο και αναφορικά με την επί της ουσίας ρύθμιση του δικαιώματος, οι οποίες θα διαφυλάσσουν την ανταγωνιστικότητα της ευρωπαϊκής αγοράς.

(9) Το δικαίωμα παρακολούθησης προβλέπεται σήμερα από την εθνική νομοθεσία των περισσότερων κρατών μελών. Η νομοθεσία αυτή, εφόσον υφίσταται, παρουσιάζει ορισμένες διαφορές ιδίως ως προς τα έργα τα οποία καλύπτει, τους δικαιούχους ποσοστών, τον εφαρμοζόμενο συντελεστή, τις πράξεις που αφορά το δικαίωμα καθώς και τη βάση υπολογισμού. Η εφαρμογή ή η μη εφαρμογή του εν λόγω δικαιώματος έχει σημαντικές επιπτώσεις στους όρους ανταγωνισμού στο πλαίσιο της εσωτερικής αγοράς, στο βαθμό που η ύπαρξη ή μη υποχρέωσης πληρωμής απορρέουσας από το δικαίωμα παρακολούθησης αποτελεί στοιχείο το οποίο πρέπει να ληφθεί υπόψη από οποιονδήποτε επιθυμεί να πωλήσει έργο τέχνης. Το εν λόγω δικαίωμα αποτελεί έτσι παράγοντα στρεβλώσεων του ανταγωνισμού καθώς και μετατόπισης των πωλήσεων μέσα στην Κοινότητα.

(10) Οι εν λόγω διαφορές ως προς την ύπαρξη και την εφαρμογή του δικαιώματος παρακολούθησης από τα κράτη μέλη έχουν άμεσες αρνητικές επιπτώσεις στην εύρυθμη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς έργων τέχνης όπως προβλέπεται στο άρθρο 14 της συνθήκης. Σε μια τέτοια κατάσταση, το άρθρο 95 της συνθήκης αποτελεί την κατάλληλη νομική βάση.

---

[1] ΕΕ C 178 της 21.6.1996, σ. 16 και ΕΕ C 125 της 23.4.1998, σ. 8.
[2] ΕΕ C 75 της 10.3.1997, σ. 17.
[3] Γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 9ης Απριλίου 1997 (ΕΕ C 132 της 28.4.1997, σ. 88), επιβεβαιωθείσα στις 27 Οκτωβρίου 1999, κοινή θέση του Συμβουλίου της 19ης Ιουνίου 2000 (ΕΕ C 300 της 20.10.2000, σ. 1) και απόφαση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 13ης Δεκεμβρίου 2000 (ΕΕ C 232 της 17.8.2001, σ. 173). Απόφαση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 3ης Ιουλίου 2001 και απόφαση του Συμβουλίου της 19ης Ιουλίου 2001.
[4] Συλλογή 1993, σ. I-5145.

(11) Οι στόχοι της Κοινότητας όπως ορίζονται στη συνθήκη περιλαμβάνουν την εγκαθίδρυση μιας όλο και στενότερης ένωσης μεταξύ των λαών της Ευρώπης, τη σύσφιξη των σχέσεων μεταξύ των κρατών μελών της Κοινότητας, καθώς και την οικονομική και κοινωνική τους πρόοδο μέσω κοινής δράσης που αποσκοπεί στο να περιορίσει τους φραγμούς που διαιρούν την Ευρώπη. Για το σκοπό αυτό, η συνθήκη προβλέπει την εγκαθίδρυση μιας εσωτερικής αγοράς η οποία προϋποθέτει την εξάλειψη των εμποδίων στην ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων, την ελεύθερη παροχή υπηρεσιών και την ελεύθερη εγκατάσταση, καθώς και τη δημιουργία ενός καθεστώτος που θα διασφαλίζει ότι δεν θα υπάρχουν στρεβλώσεις στον ανταγωνισμό στην κοινή αγορά. Η εναρμόνιση των νομοθεσιών των κρατών μελών σχετικά με το δικαίωμα παρακολούθησης συμβάλλει στην υλοποίηση των στόχων αυτών.

(12) Η έκτη οδηγία 77/388/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 17ης Μαΐου 1977, περί εναρμονίσεως των νομοθεσιών των κρατών μελών, των σχετικών με τους φόρους κύκλου εργασιών — Κοινό σύστημα φόρου προστιθέμενης αξίας: ενιαία φορολογική βάση [1], θεσπίζει προοδευτικά ένα κοινοτικό καθεστώς φορολογίας που εφαρμόζεται, μεταξύ άλλων, επί των έργων τέχνης. Μέτρα που περιορίζονται στο φορολογικό τομέα δεν επαρκούν για να εγγυηθούν την αρμονική λειτουργία της αγοράς έργων τέχνης. Ο στόχος αυτός δεν μπορεί να επιτευχθεί χωρίς εναρμόνιση στον τομέα του δικαιώματος παρακολούθησης.

(13) Θα πρέπει να καταργηθούν οι υπάρχουσες διαφορές στη νομοθεσία που έχουν στρεβλωτικές επιπτώσεις στη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς και να αποτραπεί η εμφάνιση νέων αναλόγων διαφορών. Δεν υπάρχει λόγος να εξαλειφθούν ή να παρεμποδισθούν οι διαφορές που δεν αναμένεται να επηρεάσουν τη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς.

(14) Προϋπόθεση για την ορθή λειτουργία της εσωτερικής αγοράς είναι να μην υπάρχουν στρεβλώσεις των όρων του ανταγωνισμού. Η ύπαρξη διαφορών μεταξύ των εθνικών διατάξεων σχετικά με το δικαίωμα παρακολούθησης υπέρ του δημιουργού δημιουργεί στρεβλώσεις του ανταγωνισμού και μετατόπιση των πωλήσεων μέσα στην Κοινότητα και συνεπάγεται άνιση μεταχείριση των καλλιτεχνών ανάλογα με τον τόπο πώλησης των έργων τους. Συνεπώς, το ζήτημα έχει διεθνικές πλευρές, οι οποίες δεν μπορούν να ρυθμισθούν ικανοποιητικά με τη δράση των κρατών μελών. Η ανυπαρξία κοινοτικής δράσης θα ήταν αντίθετη προς την απαίτηση της συνθήκης σχετικά με τη διόρθωση των ανισοτήτων του ανταγωνισμού και της άνισης μεταχείρισης.

(15) Λόγω των σημαντικών διαφορών μεταξύ των εθνικών διατάξεων, είναι αναγκαίο να θεσπισθούν μέτρα εναρμόνισης προκειμένου να αντιμετωπισθούν οι διαφορές μεταξύ των νομοθεσιών των κρατών μελών στους τομείς όπου ενδέχεται να δημιουργηθούν ή να διατηρηθούν στρεβλώσεις των όρων ανταγωνισμού. Εντούτοις, δεν είναι απαραίτητο να εναρμονισθούν όλες οι διατάξεις των κρατών μελών σχετικά με το δικαίωμα παρακολούθησης υπέρ του δημιουργού· προκειμένου δε να αφεθεί στα κράτη μέλη ένα όσο το δυνατόν ευρύτερο πεδίο λήψης αποφάσεων, η εναρμόνιση αρκεί να περιορισθεί σε εκείνες τις διατάξεις του εσωτερικού δικαίου που έχουν την αμεσότερη επίπτωση στη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς.

(16) Κατόπιν τούτου, η οδηγία στο σύνολό της είναι σύμφωνη με τις αρχές της επικουρικότητας και της αναλογικότητας του άρθρου 5 της συνθήκης.

(17) Η διάρκεια του δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας, σύμφωνα με τις διατάξεις της οδηγίας 93/98/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 29ης Οκτωβρίου 1993, για την εναρμόνιση της διάρκειας προστασίας του δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας και ορισμένων συγγενών δικαιωμάτων [2], είναι 70 έτη μετά το θάνατο του δημιουργού. Η ίδια διάρκεια θα πρέπει να προβλεφθεί και για το δικαίωμα παρακολούθησης. Επομένως, μόνον τα πρωτότυπα έργα νεώτερης και σύγχρονης τέχνης μπορούν να ενταχθούν στο πεδίο εφαρμογής του δικαιώματος παρακολούθησης. Ωστόσο, προκειμένου να επιτραπεί στα κράτη μέλη τα νομικά συστήματα των οποίων δεν προβλέπουν, κατά την έκδοση της παρούσας οδηγίας, δικαίωμα παρακολούθησης υπέρ του δημιουργού, να το εισαγάγουν στη νομοθεσία τους και προκειμένου να μπορέσουν οι οικονομικοί φορείς σε αυτά τα κράτη μέλη να προσαρμοσθούν σταδιακά στο προαναφερόμενο δικαίωμα διαφυλάσσοντας παράλληλα την οικονομική τους βιωσιμότητα, θα πρέπει να προβλεφθεί για τα εν λόγω κράτη μέλη περιορισμένη μεταβατική περίοδος κατά τη διάρκεια της οποίας θα μπορούν να επιλέγουν να μην εφαρμόζουν το δικαίωμα παρακολούθησης υπέρ των δικαιοδόχων του δημιουργού μετά το θάνατό του.

(18) Η εφαρμογή του δικαιώματος παρακολούθησης θα πρέπει να επεκταθεί σε κάθε μεταπώληση, με εξαίρεση τις πραγματοποιούμενες απευθείας μεταξύ ιδιωτών χωρίς τη συμμετοχή επαγγελματία της αγοράς έργων τέχνης. Το εν λόγω δικαίωμα δεν θα πρέπει να εφαρμόζεται σε μεταπωλήσεις από ιδιώτες προς μουσεία τα οποία δεν έχουν κερδοσκοπικό χαρακτήρα και είναι ανοικτά στο κοινό. Όσον αφορά την ειδική περίπτωση των αιθουσών τέχνης οι οποίες αποκτούν έργα απευθείας από το δημιουργό, τα κράτη μέλη θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να εξαιρούν από το δικαίωμα παρακολούθησης τις μεταπωλήσεις αυτών των έργων, εφόσον πραγματοποιούνται εντός τριών ετών από την απόκτησή τους. Θα πρέπει επίσης να ληφθούν υπόψη τα συμφέροντα του καλλιτέχνη με το να περιορισθεί η εξαίρεση αυτή στις μεταπωλήσεις το τίμημα των οποίων δεν υπερβαίνει τα 10 000 ευρώ.

(19) Θα πρέπει να αποσαφηνισθεί ότι η εναρμόνιση που εισάγεται με την παρούσα οδηγία δεν εφαρμόζεται στα πρωτότυπα χειρόγραφα συγγραφέων και συνθετών.

(20) Θα πρέπει να προβλεφθεί ένα αποτελεσματικό καθεστώς βάσει εμπειριών που υφίστανται ήδη σε εθνικό επίπεδο στον τομέα του δικαιώματος παρακολούθησης. Το δικαίωμα παρακολούθησης θα πρέπει να υπολογίζεται ως ποσοστό επί της τιμής πώλησης του έργου και όχι επί της αύξησης της αρχικής του αξίας.

(21) Θα πρέπει να εναρμονισθούν οι κατηγορίες έργων που υπόκεινται στο δικαίωμα παρακολούθησης.

[1] ΕΕ L 145 της 13.6.1977, σ. 1· οδηγία όπως τροποποιήθηκε τελευταία από την οδηγία 1999/85/ΕΚ (ΕΕ L 277 της 28.10.1999, σ. 34).

[2] ΕΕ L 290 της 24.11.1993, σ. 9.

(22) Η μη εφαρμογή δικαιώματος κάτω του ελαχίστου ορίου μπορεί να συμβάλλει στην αποφυγή δυσανάλογων εξόδων είσπραξης και διαχείρισης σε σχέση με το κέρδος του καλλιτέχνη. Ωστόσο, δυνάμει της αρχής της επικουρικότητας, θα πρέπει να αφεθεί στα κράτη μέλη η δυνατότητα θέσπισης εθνικών κατωτάτων ορίων χαμηλότερων από το κοινοτικό όριο προκειμένου να προωθηθούν τα συμφέροντα των νέων καλλιτεχνών. Η παρέκκλιση αυτή, λόγω του μικρού μεγέθους των σχετικών ποσών, δεν πρόκειται να έχει καμία σημαντική συνέπεια στην εύρυθμη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς.

(23) Οι συντελεστές που έχουν καθορίσει τα διάφορα κράτη μέλη για την εφαρμογή του δικαιώματος παρακολούθησης σήμερα ποικίλλουν σημαντικά. Η αποτελεσματική λειτουργία της εσωτερικής αγοράς έργων νεώτερης και σύγχρονης τέχνης απαιτεί τον καθορισμό ενιαίων συντελεστών στο μεγαλύτερο δυνατό βαθμό.

(24) Είναι σκόπιμο, προκειμένου να συμβιβασθούν τα διάφορα συμφέροντα στην αγορά πρωτότυπων έργων τέχνης, να καθιερωθεί ένα σύστημα φθινόντων συντελεστών ανά τμήματα της τιμής. Είναι σημαντικό να περιορισθεί ο κίνδυνος μετατόπισης των πωλήσεων και καταστρατηγήσεων της κοινοτικής νομοθεσίας όσον αφορά το δικαίωμα παρακολούθησης.

(25) Υπόχρεος εις καταβολή του ποσοστού δυνάμει του δικαιώματος παρακολούθησης θα πρέπει να είναι κατ' αρχήν ο πωλητής. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να έχουν την ευχέρεια παρεκκλίσεων από την αρχή αυτή σε ό,τι αφορά την υποχρέωση πληρωμής. Πωλητής είναι το πρόσωπο ή η επιχείρηση στο όνομα του οποίου συνάπτεται η σύμβαση πωλήσεως.

(26) Θα πρέπει να προβλεφθεί η δυνατότητα περιοδικής αναπροσαρμογής του ορίου και των συντελεστών. Ενδείκνυται για το σκοπό αυτό να ανατεθεί στην Επιτροπή η σύνταξη περιοδικών εκθέσεων σχετικά με την πρακτική εφαρμογή του δικαιώματος παρακολούθησης από τα κράτη μέλη καθώς και για τις συνέπειές του στην ευρωπαϊκή αγορά έργων τέχνης και, κατά περίπτωση, η υποβολή προτάσεων τροποποίησης της παρούσας οδηγίας.

(27) Πρέπει να καθορισθούν οι δικαιούχοι των ποσοστών, τηρουμένης της αρχής της επικουρικότητας. Κατά συνέπεια, δεν πρέπει να υπάρξει παρέμβαση μέσω της παρούσας οδηγίας στον τομέα του κληρονομικού δικαίου των κρατών μελών. Πάντως, οι δικαιοδόχοι του δημιουργού πρέπει να μπορούν να ασκούν πλήρως το δικαίωμα παρακολούθησης μετά το θάνατό του, τουλάχιστον μετά το πέρας της προαναφερόμενης μεταβατικής περιόδου.

(28) Εναπόκειται στα κράτη μέλη να ρυθμίσουν την άσκηση του δικαιώματος παρακολούθησης, ιδίως όσον αφορά τους όρους διαχείρισης. Ως προς αυτό, η διαχείριση εκ μέρους ενός οργανισμού συλλογικής διαχείρισης αποτελεί μία δυνατότητα. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι οι οργανισμοί συλλογικής διαχείρισης λειτουργούν με διαφάνεια και αποτελεσματικότητα. Τα κράτη μέλη οφείλουν επίσης να διασφαλίσουν την είσπραξη και τη διανομή των ποσών που προορίζονται για τους δημιουργούς οι οποίοι έχουν ιθαγένεια άλλων κρατών μελών. Η παρούσα οδηγία δεν θίγει τις ρυθμίσεις που εφαρμόζουν τα κράτη μέλη όσον αφορά την είσπραξη και διανομή.

(29) Η απόλαυση του δικαιώματος παρακολούθησης πρέπει να περιορισθεί στους κοινοτικούς υπηκόους καθώς και στους αλλοδαπούς δημιουργούς των οποίων οι χώρες χορηγούν τέτοια προστασία στους δημιουργούς που είναι υπήκοοι των κρατών μελών. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να έχουν την ευχέρεια να επεκτείνουν την απόλαυση του δικαιώματος αυτού στους αλλοδαπούς δημιουργούς που έχουν τη συνήθη διαμονή τους στο έδαφός τους.

(30) Θα πρέπει να θεσπισθούν οι κατάλληλες διαδικασίες ελέγχου των συναλλαγών, κατά τρόπο που να διασφαλίζει την αποτελεσματική εφαρμογή του δικαιώματος παρακολούθησης από τα κράτη μέλη. Αυτό συνεπάγεται επίσης το δικαίωμα του δημιουργού ή του πληρεξουσίου του, να συλλέγει τις απαραίτητες πληροφορίες από το φυσικό ή νομικό πρόσωπο που είναι υπόχρεο για την καταβολή του ποσοστού. Τα κράτη μέλη που προβλέπουν τη συλλογική διαχείριση του δικαιώματος παρακολούθησης μπορούν επίσης να προβλέπουν ότι μόνον οι οργανισμοί που είναι υπεύθυνοι για τη διαχείριση αυτή δικαιούνται να συλλέγουν πληροφορίες,

ΕΞΕΔΩΣΑΝ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΟΔΗΓΙΑ:

ΚΕΦΑΛΑΙΟ I

ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Άρθρο 1

Αντικείμενο του δικαιώματος παρακολούθησης

1. Τα κράτη μέλη προβλέπουν υπέρ του δημιουργού πρωτότυπου έργου τέχνης δικαίωμα παρακολούθησης το οποίο ορίζεται ως το αναπαλλοτρίωτο δικαίωμα, από το οποίο δεν χωρεί παραίτηση ούτε εκ των προτέρων, είσπραξης ενός ποσοστού επί του τιμήματος κάθε μεταπώλησης του εν λόγω έργου, μετά την πρώτη μεταβίβασή του εκ μέρους του δημιουργού.

2. Το αναφερόμενο στην παράγραφο 1 δικαίωμα εφαρμόζεται σε όλες τις μεταπωλήσεις στις οποίες συμμετέχουν, ως πωλητές, αγοραστές ή ενδιάμεσοι, επαγγελματίες της αγοράς έργων τέχνης, όπως οίκοι δημοπρασιών, γκαλερί έργων τέχνης και γενικά οποιοσδήποτε έμπορος έργων τέχνης.

3. Τα κράτη μέλη μπορούν να προβλέψουν ότι το δικαίωμα της παραγράφου 1 δεν εφαρμόζεται στις μεταπωλήσεις στις οποίες ο πωλητής έχει αποκτήσει το έργο απευθείας από το δημιουργό λιγότερο από τρία έτη πριν από τη μεταπώληση και εφόσον η τιμή μεταπώλησης δεν υπερβαίνει τα 10 000 ευρώ.

4. Το ποσοστό καταβάλλεται από τον πωλητή. Τα κράτη μέλη μπορούν να προβλέψουν ότι ένα από τα φυσικά ή νομικά πρόσωπα που αναφέρονται στην παράγραφο 2, εκτός του πωλητή, είναι αποκλειστικά ή από κοινού με τον πωλητή υπεύθυνο για την καταβολή του ποσοστού.

Άρθρο 2

Έργα τέχνης τα οποία αφορά το δικαίωμα παρακολούθησης

1. Στο πλαίσιο της παρούσας οδηγίας, ως «πρωτότυπα έργα τέχνης» νοούνται τα έργα εικαστικών τεχνών όπως οι πίνακες, τα κολάζ, τα έργα ζωγραφικής, τα σχέδια, οι εικόνες χαρακτικής, χαλκογραφίας και λιθογραφίας, τα γλυπτά, τα εργόχειρα χαλιά τοίχου (ταπισερί), τα προϊόντα κεραμικής και υαλουργίας και οι φωτογραφίες, εφόσον τα έργα αυτά έχουν εκτελεσθεί εξ ολοκλήρου από τον καλλιτέχνη ή πρόκειται για αντίτυπα που θεωρούνται ως πρωτότυπα έργα τέχνης.

2. Τα αντίτυπα έργων τέχνης που καλύπτονται από την παρούσα οδηγία και τα οποία έχουν εκτελεσθεί σε περιορισμένο αριθμό από τον ίδιο τον καλλιτέχνη ή υπό την ευθύνη του, θεωρούνται ως πρωτότυπα έργα τέχνης στο πλαίσιο της παρούσας οδηγίας. Τα αντίτυπα αυτά θα πρέπει κανονικά να είναι αριθμημένα, να έχουν υπογραφεί ή να έχουν κατ' άλλο τρόπο εγκριθεί από τον καλλιτέχνη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ II

ΕΙΔΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 3

Κατώτατο όριο

1. Η κατώτατη τιμή πώλησης, από την οποία εφαρμόζεται το δικαίωμα παρακολούθησης στις πωλήσεις που αναφέρονται στο άρθρο 1, ορίζεται από τα κράτη μέλη.

2. Η κατώτατη τιμή πώλησης ουδέποτε μπορεί να υπερβαίνει τα 3 000 ευρώ.

Άρθρο 4

Συντελεστές

1. Το ποσοστό που προβλέπεται στο άρθρο 1 ορίζεται βάσει των ακόλουθων συντελεστών:

α) 4 % για το τμήμα της τιμής πώλησης έως 50 000 ευρώ·

β) 3 % για το τμήμα της τιμής πώλησης μεταξύ 50 000,01 και 200 000 ευρώ·

γ) 1 % για το τμήμα της τιμής πώλησης μεταξύ 200 000,01 και 350 000 ευρώ·

δ) 0,5 % για το τμήμα της τιμής πώλησης μεταξύ 350 000,01 και 500 000 ευρώ·

ε) 0,25 % για το τμήμα της τιμής πώλησης που υπερβαίνει τα 500 000 ευρώ.

Ωστόσο, το συνολικό ποσοστό δεν μπορεί να υπερβαίνει το ποσό των 12 500 ευρώ.

2. Κατά παρέκκλιση από την παράγραφο 1, τα κράτη μέλη μπορούν να εφαρμόζουν συντελεστή 5 % για το τμήμα της τιμής πώλησης που αναφέρεται στην παράγραφο 1 στοιχείο α).

3. Αν η κατώτατη τιμή πώλησης ορισθεί σε ποσό χαμηλότερο από 3 000 ευρώ, το κράτος μέλος ορίζει και τον αντίστοιχο συντελεστή που εφαρμόζεται στο τμήμα της τιμής πώλησης μέχρι τα 3 000 ευρώ· ο εν λόγω συντελεστής δεν μπορεί να είναι χαμηλότερος από 4 %.

Άρθρο 5

Βάση υπολογισμού

Οι τιμές πωλήσεως που προβλέπονται στα άρθρα 3 και 4 νοούνται προ φόρου.

Άρθρο 6

Δικαιούχοι των ποσοστών

1. Το προβλεπόμενο στο άρθρο 1 ποσοστό καταβάλλεται στο δημιουργό του έργου και, με την επιφύλαξη του άρθρου 8 παράγραφος 2, μετά το θάνατό του στους δικαιοδόχους του.

2. Τα κράτη μέλη μπορούν να προβλέψουν την υποχρεωτική ή προαιρετική συλλογική διαχείριση των ποσοστών του άρθρου 1.

Άρθρο 7

Δικαιούχοι των ποσοστών-υπήκοοι τρίτων χωρών

1. Τα κράτη μέλη προβλέπουν ότι οι δημιουργοί που είναι υπήκοοι τρίτων χωρών και, με την επιφύλαξη του άρθρου 8 παράγραφος 2, οι δικαιοδόχοι τους απολαύουν του δικαιώματος παρακολούθησης σύμφωνα με την παρούσα οδηγία και με τη νομοθεσία του οικείου κράτους μέλους μόνον εφόσον η νομοθεσία της χώρας ιθαγενείας του δημιουργού ή του δικαιοδόχου του προστατεύει το δικαίωμα παρακολούθησης στη συγκεκριμένη χώρα υπέρ των δημιουργών από κράτη μέλη και των δικαιοδόχων τους.

2. Βάσει πληροφοριών που παρέχονται από τα κράτη μέλη, η Επιτροπή δημοσιεύει το ταχύτερο δυνατό ενδεικτικό κατάλογο των τρίτων χωρών που πληρούν την προϋπόθεση της παραγράφου 1. Ο κατάλογος αυτός ενημερώνεται.

3. Οποιοδήποτε κράτος μέλος δικαιούται, προς το σκοπό της προστασίας του δικαιώματος παρακολούθησης, να εξομοιώνει προς τους υπηκόους του τους δημιουργούς οι οποίοι δεν είναι μεν υπήκοοι κράτους μέλους αλλά έχουν τη συνήθη διαμονή τους στο έδαφός του.

Άρθρο 8

Διάρκεια προστασίας του δικαιώματος παρακολούθησης

1. Η διάρκεια προστασίας του δικαιώματος παρακολούθησης είναι αντίστοιχη με εκείνη που προβλέπεται στο άρθρο 1 της οδηγίας 93/98/ΕΟΚ.

2. Κατά παρέκκλιση από την παράγραφο 1, τα κράτη μέλη που δεν εφαρμόζουν το δικαίωμα παρακολούθησης κατά την ημερομηνία έναρξης ισχύος που αναφέρεται στο άρθρο 13 δεν υποχρεούνται, για μια περίοδο η οποία λήγει την 1η Ιανουαρίου 2010 το αργότερο, να εφαρμόζουν το δικαίωμα παρακολούθησης υπέρ των δικαιοδόχων του δημιουργού μετά το θάνατό του.

3. Ένα κράτος μέλος στο οποίο εφαρμόζεται η παράγραφος 2, μπορεί να διαθέτει μέχρι δύο επιπλέον έτη πριν υπαχθεί στην υποχρέωση να εφαρμόζει το δικαίωμα παρακολούθησης υπέρ των δικαιοδόχων του δημιουργού μετά το θάνατό του, εάν αυτό είναι απαραίτητο προκειμένου να δοθεί η δυνατότητα στους οικονομικούς παράγοντες σε αυτό το κράτος μέλος να προσαρμοσθούν βαθμιαία στο σύστημα του δικαιώματος παρακολούθησης διατηρώντας παράλληλα και την οικονομική τους βιωσιμότητα. Τουλάχιστον δώδεκα μήνες πριν από τη λήξη της περιόδου της παραγράφου 2, το οικείο κράτος μέλος ενημερώνει την Επιτροπή αναφέροντας τους λόγους του, έτσι ώστε η Επιτροπή να μπορέσει να εκδώσει γνωμοδότηση, μετά από κατάλληλες διαβουλεύσεις, εντός τριών μηνών από τη λήψη των εν λόγω πληροφοριών. Εάν το κράτος μέλος δεν ακολουθήσει τη γνωμοδότηση της Επιτροπής, την ενημερώνει σχετικά εντός μηνός και αιτιολογεί την απόφασή του. Η γνωστοποίηση και η αιτιολόγηση εκ μέρους του κράτους μέλους και η γνωμοδότηση της Επιτροπής δημοσιεύονται στην *Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων* και διαβιβάζονται στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

4. Σε περίπτωση επιτυχούς ολοκλήρωσης των διεθνών διαπραγματεύσεων για την επέκταση του δικαιώματος παρακολούθησης σε διεθνές επίπεδο εντός των προθεσμιών που αναφέρονται στο άρθρο 8 παράγραφοι 2 και 3, η Επιτροπή υποβάλλει τις κατάλληλες προτάσεις.

Άρθρο 9

Δικαίωμα συλλογής πληροφοριών

Τα κράτη μέλη προβλέπουν ότι, επί τριετία μετά τη μεταπώληση, οι δικαιούχοι που αναφέρονται στο άρθρο 6 μπορούν να απαιτούν από οποιονδήποτε επαγγελματία της αγοράς έργων τέχνης που μνημονεύεται στο άρθρο 1 παράγραφος 2 κάθε πληροφορία απαραίτητη για την καταβολή των ποσοστών που οφείλονται επί της μεταπώλησης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ III

ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 10

Χρονική ισχύς

Η παρούσα οδηγία εφαρμόζεται σε όλα τα πρωτότυπα έργα τέχνης, όπως ορίζονται στο άρθρο 2, τα οποία, κατά την 1η Ιανουαρίου 2006, εξακολουθούν να προστατεύονται από τη νομοθεσία των κρατών μελών περί πνευματικής ιδιοκτησίας ή πληρούν τα κριτήρια προστασίας σύμφωνα με τις διατάξεις της παρούσας οδηγίας κατά την ημερομηνία αυτή.

Άρθρο 11

Ρήτρα αναθεώρησης

1. Η Επιτροπή υποβάλλει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, το αργότερο την 1η Ιανουαρίου 2009 και εν συνεχεία ανά τετραετία, έκθεση σχετικά με την εφαρμογή και τα αποτελέσματα της παρούσας οδηγίας, δίδοντας έμφαση στην ανταγωνιστικότητα της κοινοτικής αγοράς έργων νεώτερης και σύγχρονης τέχνης, όσον αφορά ιδίως τη θέση της Κοινότητας σε σχέση με τις σημαντικές αγορές που δεν εφαρμόζουν το δικαίωμα παρακολούθησης υπέρ του δημιουργού, καθώς και τη στήριξη της καλλιτεχνικής δημιουργίας και τους όρους διαχείρισης στα κράτη μέλη. Εξετάζει ιδίως τον αντίκτυπό της στην εσωτερική αγορά και τα αποτελέσματα της εισαγωγής του δικαιώματος παρακολούθησης υπέρ του δημιουργού σε εκείνα τα κράτη μέλη η εθνική νομοθεσία των οποίων δεν προέβλεπε το δικαίωμα αυτό πριν από την έναρξη ισχύος της παρούσας οδηγίας. Κατά περίπτωση, η Επιτροπή υποβάλλει προτάσεις για την προσαρμογή του κατώτατου ορίου και των συντελεστών των ποσοστών των σχετικών με το δικαίωμα παρακολούθησης ανάλογα με την εξέλιξη της κατάστασης στον κλάδο αυτό, προτάσεις σχετικά με το μέγιστο ποσό που προβλέπεται στο άρθρο 4 παράγραφος 1, καθώς και κάθε άλλη πρόταση που κρίνει αναγκαία για τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας της παρούσας οδηγίας.

2. Ιδρύεται επιτροπή επαφών η οποία αποτελείται από αντιπροσώπους των αρμόδιων αρχών των κρατών μελών και προεδρεύεται από αντιπρόσωπο της Επιτροπής. Η επιτροπή αυτή συνέρχεται είτε μετά από πρωτοβουλία του προέδρου της είτε μετά από αίτηση της αντιπροσωπίας ενός κράτους μέλους.

3. Καθήκοντα της επιτροπής αυτής είναι:

— η διοργάνωση διαβουλεύσεων για όλα τα θέματα εφαρμογής της παρούσας οδηγίας,

— η διευκόλυνση της ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ της Επιτροπής και των κρατών μελών σχετικά με τις σημαντικές εξελίξεις στην κοινοτική αγορά τέχνης.

Άρθρο 12

Εφαρμογή

1. Τα κράτη μέλη θέτουν σε ισχύ τις αναγκαίες νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις, για να συμμορφωθούν με την παρούσα οδηγία πριν από την 1η Ιανουαρίου 2006 και ενημερώνουν αμέσως σχετικά την Επιτροπή.

Όταν τα κράτη μέλη θεσπίζουν τις εν λόγω διατάξεις, οι τελευταίες αυτές περιέχουν παραπομπή στην παρούσα οδηγία ή συνοδεύονται από σχετική παραπομπή κατά την επίσημη δημοσίευσή τους. Ο τρόπος της παραπομπής καθορίζεται από τα κράτη μέλη.

2. Τα κράτη μέλη ανακοινώνουν στην Επιτροπή το κείμενο των διατάξεων εσωτερικού δικαίου τις οποίες θεσπίζουν στον τομέα που διέπεται από την παρούσα οδηγία.

Άρθρο 13

Θέση σε ισχύ

Η παρούσα οδηγία αρχίζει να ισχύει την ημέρα της δημοσίευσής της στην *Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων*.

Άρθρο 14

Αποδέκτες

Η παρούσα οδηγία απευθύνεται στα κράτη μέλη.

Βρυξέλλες, 27 Σεπτεμβρίου 2001.

Για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο	*Για το Συμβούλιο*
Η Πρόεδρος	*Ο Πρόεδρος*
N. FONTAINE	C. PICQUÉ